

מסורת הש"ס

א) (פי' טריט' ריש' זה דיה וביע' חוק, ט) (ב) [פין חספוט וזחית קדי, דיה וקסר], (ג) (דיה' אלא), (ד) רש"י, (ה) [פין חספוט כ"ס ו: דיה' פילס].

הגרות הב"ח

א) רש"י דיה' ליתא וכו' אין משתלם אלא:

גליון הש"ס

חוס' דיה' מאי טעמא נופח הוא וכו' כסוד' אלא משום דבעי לאוקמי. כפין זה לפיל דף מא' ע"ג נוסף דיה' נפקא:

ליטא לפרה. ומס' אין (ה) משתלם אלא מגופו ואמר ליה הכ' לי כולה פלגא הויאקא מולד דליהו נמי אוקן כדדי פרה ורבה ס"ל דמד גופא הוא והוי כאלד דמכריה כדמפרש בסיפא דמילתיה משתלם ליה מינה רבעא דזוקא וליך רבעא מפסד ואפי' שיה הולד כל פלגא מוקף:

משתלם כוליה חיי נוקא מולד. כי ליתא לפרה: פירש. דכר המופרש ממנה: אין שמין. ארשא קאי שור שננח את הפרה והפילה אין שמין כל אחד בפני עצמו שעולין דמי הנוק הרבה אבל שמין פרה מעוברת כמה הימה יפה תחילה וכמה היא שזה עכשיו אם מתה אם חיה: מפישי. מפסדי. ולקמיה פריך אי דינא הוא לכחוש: בקוטע יד עבדו של חבירו. אין שמין היד בפני עצמה לומר כמה אדם רואה לטוב לקטוע יד עבד מה דודאי נטריטווי או אכל ערוגה אחת ידיו אלא בדמים מרובים אבל שמין עבד זה כמה הוא שזה עכשיו וכמה היה שזה תחלה: המויק שדס חבירו. קולא נטריטווי או אכל ערוגה אחת אין שמין אותה לגדה אלא שמין בית טאה נאותה שדה כמה הימה יפה תחלה ומה פתחו דמיה בשביל ערוגה זו: פעופא. מה ששמין אותה שהיתה יפה מפני שזמנה הוי דבעל פרה דהא ולד מחממיה לא אחי שזמנה: נפחא מאי. מה שהימה יפה מפני נפחא למי ישלס: מתי

הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים ברשות של בעל הבית פטור ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים ברשות של בעל הבית שלא ברשות ואם הווקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הווקה בהן בעל החצר חייב ברשות

ולבסוף נרבעו אסור ואותו לשון דרכא אמר רב נחמן הוא עיקר דמיימי לה כפרק כל הללמים (פ"ג דף מו: ט) גבי המשמחיה לקמה וכן משמע בתמורה כפרק כיצד מערימין (דף כה.) דמסיק אדר' יוחנן דלמר עובר לאו ירך אמו חיובתא דרבי יוחנן מיובתא אע"ג דלמר נטר הכי לימא מנאי היא ס"ן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר מיובתא אע"ג שיכול לנמולא מנאי דפליגי כדלשכחן בהירצין (גיטין דף עג:) דמסיק מיובתא דמאן דלמר חזק שאינו ניכר שמה חזק ובמה הכי קאמר לימא מנאי היא אע"ג דכפרק הערל (יבמות דף עט. ט) (ב) מיימי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה הא דלמר רבא נכריה מעוברת שנתגירה בנה אין לריך טבילה כו' ודחיק לשנויי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר אלא משום דכעני לאוקמי מילתיה דרבא דנכריה כו' לדברי הכל (ח) [דבא] רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו:

מאי טעמא פירשא בעלמא הוא. והא דלמר באילו טריפות (מילין דף נה. ט) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע בולד טריפה הכל מודים בבית טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דלאגידה בגופה כגופה דמיה היינו דוקא אותם שמעורות בגדין שנמלאו אדומות במעי תרנגולת חשיב כגוף התרנגולת ולכן אין גובה התרנגולת דמי יימר שהיו מעורות בשעה שהיוקה התרנגולת ואפילו לקומכוס לכל הפחות מאותה דמחילתא האדנא אין גובה דמחמול גמרה לה אבל לענין טריפה אסורה דשמח בשעה שנטרפה הימה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרבנן כמו שאסרו ביצה דתרנגולת נבילה דמין דמין כמסקת עדיות (פ"ה מ"ח) דכ"ה אוקרין ונראה דטעם דבינת תרנגולת נבילה אסורה אטו בינת טריפה שהגדילה באיסור אע"פ שהיא גמורה (ס): ובין איהו מוצא בקוטע יד עבדו כו'. ואי' אמאי לא קאמר נמי וכן איהו מוצא בשומת דמי ולדות דמתן במתני' לקמן (ו) מה: ששמין אותה כמה הימה שזה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מויק ביותר אלא שמין הכל ביחד ורש"י לא מחלק על רבנן אלא בזה שאם שמין כך פטור המויק שהאשה משבחת ויחר לאחר לידה אבל לא בא לחלוק לומר שיזומו הולדות בפני עצמם כי בזה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרש"י שמין ולדות אגב אשה כמה שזה אשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דבין לרבנן ובין לרש"י שמין ולדות בפני עצמם ולא אגב האשה משום דכיון דגוף האשה לאו ממון בעלים הוא וגם לענין שאר משלמי חבלות אינו שלו אינו ראוי לשום ולדות אגב האשה כמו ולד אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שבה ולדות ולכן לא מיימי הכא ראה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרש"י ובי אשה משבחת יומר קודם שחלד מלאחר שחלד והא דדאי סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דכרו רבנן ורש"י אלא בשומת שבה ולדות אבל ולדות שמין לכ"ע בפני עצמם והי"פ דמתניתין כיצד משלם דמי ולדות ולא מיימא דמי ולדות לבדן אלא שמין את האשה כו' ומיסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אנטריך לפרש מידי והא דמקשה בגמרא האי דמי ולדות שבה ולדות הוא לאו משום דכלל שומת האשה דמתניתין ליהוי דמי ולדות אלא להיות נתוקף על דמי ולדות הוא דקמיה לה דמתניתין כדפרישית ובי משני כיצד משלם דמי ולדות ושבה ולדות שמין את האשה כו' היינו פ"י שבה ולדות אבל דמי ולדות אי"ל לפרש:

אי דינא הוא איכחשו סו"ק כו'. סוכר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד נוף אחד וכן כל השדה שהיא חלה על ניוק כגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מויק ומשני הא נמי כגוף אחד דמי דלמר ליה פרה מעוברת כו': נפחא מאי רב פפא אמר אבע"ל הפרה. ולא דמי לשבה ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרש"י חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד נמלא כשמשקדו מפסדי כל מה שדמיה נפחת אבל אשה דליה יכולה למכור אותה שבה אין ליפות כמה בשבה ולדות אע"ג דכשאר נוקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם זה יפה כח בעל הפרה בנפחא מכא האשה בין לרבנן בין לרש"י וכן למ"ד דנפחא חולקין יפה מטעם זה כח בעל הפרה בנפחא מכא האשה בשבה ולדות לרבנן: הקרדר שהכנים קדרותיו כו'. הן מלתא בני רכרי ולא זו אף זו קמיה דאי מנא קדרות הוא אמינא ברשות חייב לפי שנוחת ליעבר ונפחא קבל עליה נטירותא אבל פירות לא ואי מנא פירות שנוחת להקלקל אבל בהמה לא:

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא מזו.

ליתא לפרה משתלם רביע נוק כו'. לדברי רבא לא אחיא מתניתין כ"רע דכיון דשופין יניחו הא אמרין בהנניח (לעיל דף לד.) אם כישא המויק או שבה נרשון דתרייבו אלא כר' ישמעאל אחיא (א) מאי טעמא נופח היא. מדלמר רבא כפרק כל האסורין בתמורה (דף ל: וס) ובנהדרין כפרק הנשרפין (דף פ. ט) ולד הנרבעת והגומח אסור היא וולדה נגמו והיא וולדה נרבעו אין להוכיח דעובר ירך אמו הוא דהמס' היינו טעמא שהולד עצמו נהנה מרביעה והיא וולדה נגמו וגרבעו אך משמעתי' יש להוכיח כי לימא לפרה להשתלם משתלם מן הולד ואם לאו ירך אמו למה משתלם מולד חלקו וחלק הפרה אטו שני שורים תמים שהיוקו אם נאכד אחד מהן מי הוה משלם חלקו וחלק חבירו ומימה דרכא גופיה אית ליה כפרק בהמה המקשה (מילין דף עה.) השוטט את הטריפה ומלא בנה כן ט' מי דמומר דלרבע סומנין לכשר ביה רחמנא ואור"י דכלל מקום עובר ירך אמו הוא לבד לענין טריפה דכיון שיש לו חיות בפני עצמו ליכא למימר שנטרף עם אמו וכן הלכה דכ"מ עובר ירך אמו הוא לבד מטרופה אע"ג דכפרק כל האסורין (תמורה דף ל:) (ב) אמר רב הונא בר חיננא א"ר נחמן מחלוקת כשעבדו ולבסוף נרבעו דר"א סוכר עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אע"פ שהולד עצמו נהנה כרביעה אין הלכה כן אלא כדלמר רבא אמר רב נחמן תמס כשנרבעו ולבסוף עבדו פליגי בזה וזה גורס אבל עברו

ולבסוף נרבעו אסור ואותו לשון דרכא אמר רב נחמן הוא עיקר דמיימי לה כפרק כל הללמים (פ"ג דף מו: ט) גבי המשמחיה לקמה וכן משמע בתמורה כפרק כיצד מערימין (דף כה.) דמסיק אדר' יוחנן דלמר עובר לאו ירך אמו חיובתא דרבי יוחנן מיובתא אע"ג דלמר נטר הכי לימא מנאי היא ס"ן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר מיובתא אע"ג שיכול לנמולא מנאי דפליגי כדלשכחן בהירצין (גיטין דף עג:) דמסיק מיובתא דמאן דלמר חזק שאינו ניכר שמה חזק ובמה הכי קאמר לימא מנאי היא אע"ג דכפרק הערל (יבמות דף עט. ט) (ב) מיימי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה הא דלמר רבא נכריה מעוברת שנתגירה בנה אין לריך טבילה כו' ודחיק לשנויי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר אלא משום דכעני לאוקמי מילתיה דרבא דנכריה כו' לדברי הכל (ח) [דבא] רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו:

מאי טעמא פירשא בעלמא הוא. והא דלמר באילו טריפות (מילין דף נה. ט) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע בולד טריפה הכל מודים בבית טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דלאגידה בגופה כגופה דמיה היינו דוקא אותם שמעורות בגדין שנמלאו אדומות במעי תרנגולת חשיב כגוף התרנגולת ולכן אין גובה התרנגולת דמי יימר שהיו מעורות בשעה שהיוקה התרנגולת ואפילו לקומכוס לכל הפחות מאותה דמחילתא האדנא אין גובה דמחמול גמרה לה אבל לענין טריפה אסורה דשמח בשעה שנטרפה הימה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרבנן כמו שאסרו ביצה דתרנגולת נבילה דמין דמין כמסקת עדיות (פ"ה מ"ח) דכ"ה אוקרין ונראה דטעם דבינת תרנגולת נבילה אסורה אטו בינת טריפה שהגדילה באיסור אע"פ שהיא גמורה (ס): ובין איהו מוצא בקוטע יד עבדו כו'. ואי' אמאי לא קאמר נמי וכן איהו מוצא בשומת דמי ולדות דמתן במתני' לקמן (ו) מה: ששמין אותה כמה הימה שזה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מויק ביותר אלא שמין הכל ביחד ורש"י לא מחלק על רבנן אלא בזה שאם שמין כך פטור המויק שהאשה משבחת ויחר לאחר לידה אבל לא בא לחלוק לומר שיזומו הולדות בפני עצמם כי בזה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרש"י שמין ולדות אגב אשה כמה שזה אשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דבין לרבנן ובין לרש"י שמין ולדות בפני עצמם ולא אגב האשה משום דכיון דגוף האשה לאו ממון בעלים הוא וגם לענין שאר משלמי חבלות אינו שלו אינו ראוי לשום ולדות אגב האשה כמו ולד אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שבה ולדות ולכן לא מיימי הכא ראה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרש"י ובי אשה משבחת יומר קודם שחלד מלאחר שחלד והא דדאי סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דכרו רבנן ורש"י אלא בשומת שבה ולדות אבל ולדות שמין לכ"ע בפני עצמם והי"פ דמתניתין כיצד משלם דמי ולדות ולא מיימא דמי ולדות לבדן אלא שמין את האשה כו' ומיסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אנטריך לפרש מידי והא דמקשה בגמרא האי דמי ולדות שבה ולדות הוא לאו משום דכלל שומת האשה דמתניתין ליהוי דמי ולדות אלא להיות נתוקף על דמי ולדות הוא דקמיה לה דמתניתין כדפרישית ובי משני כיצד משלם דמי ולדות ושבה ולדות שמין את האשה כו' היינו פ"י שבה ולדות אבל דמי ולדות אי"ל לפרש:

אי דינא הוא איכחשו סו"ק כו'. סוכר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד נוף אחד וכן כל השדה שהיא חלה על ניוק כגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מויק ומשני הא נמי כגוף אחד דמי דלמר ליה פרה מעוברת כו': נפחא מאי רב פפא אמר אבע"ל הפרה. ולא דמי לשבה ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרש"י חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד נמלא כשמשקדו מפסדי כל מה שדמיה נפחת אבל אשה דליה יכולה למכור אותה שבה אין ליפות כמה בשבה ולדות אע"ג דכשאר נוקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם זה יפה כח בעל הפרה בנפחא מכא האשה בין לרבנן בין לרש"י וכן למ"ד דנפחא חולקין יפה מטעם זה כח בעל הפרה בנפחא מכא האשה בשבה ולדות לרבנן: הקרדר שהכנים קדרותיו כו'. הן מלתא בני רכרי ולא זו אף זו קמיה דאי מנא קדרות הוא אמינא ברשות חייב לפי שנוחת ליעבר ונפחא קבל עליה נטירותא אבל פירות לא ואי מנא פירות שנוחת להקלקל אבל בהמה לא:

עין משפט
ג' מוצא
ה א ב מ"י פ"ט מהל'
טק ממון הלכה א פתח
פשוט פו טו"ש"מ ס"מ סתם
ש"ט ספ"ק א:
ו ג מ"י ש"ט הלכה ד
טו"ש"מ ש"ט ספ"ק ד:
ו ד מ"י פ"א מהלכות
פולג ומוקף הלכה ב
פ"ט פ"ט פ"א טו"ש"מ ח"מ
סתם חכ ספ"ק טו:
ח ה מ"י פ"ד מהלכות
טק ממון הלכה י
פ"ט פ"ט פ"א טו"ש"מ ח"מ
סתם שלד ספ"ק ו:
ט ו מ"י פ"ט ש"ט הלכה
ה פ"ט פ"ט טו"ש"מ ח"מ
סתם חכ ספ"ק ה:
י ה ט מ"י פ"ג מהלכות
טק ממון הל' יג יד סתם
ש"ט טו"ש"מ ח"מ ס"י ש"ט
ספ"ק א:
יא י מ"י ש"ט פ"ה הל' ד
פ"ט ש"ט טו"ש"מ ח"מ
סתם שלד ספ"ק א:

אמת